

Prosinec 2017 a leden 2018 v Zátocce nosatých opic

Rok 2018 v Zátocce nosatých opic začal velmi nešťastně – započalo se s budováním sítě velmi vysokého napětí, která bude podél pobřeží jižní části zálivu rozvádět elektrický proud. Tím by mohl být zpečetěn osud celé poloviny našeho území. Nedostupnost elektrického proudu totiž byl jedním z hlavních důvodů, proč dodnes zůstaly nedotčené rozsáhlé oblasti pralesa, prohlášeného místní vládou za průmyslovou zónu. Nyní, pokud bude do zálivu elektřina zavedena, dojde mezi ochranáři a korporacemi k válce...

V zálivu vyrůstají desítky sloupů velmi vysokého elektrického vedení

Horečnatá výstavba více než 20 nových stožárů velmi vysokého napětí, které spojují elektrárnu v Balikpapaném zálivu s koncesemi nových průmyslových závodů, které jsou naplánované podél ochrannářsky nejcennějšího jihovýchodního pobřeží, tedy tam, kde pobřežní mangrovy bezprostředně navazují na primární deštný prales rezervace Sungai Wain. Tato výstavba proběhla bez jakékoli koordinace s nevládními organizacemi, které se věnují ochraně přírody. A nejen to - vůbec nedošlo k dokončení hodnocení vlivu projekty na životní prostředí (EIA), které ukládá zákon. Výstavba těchto gigantických struktur probíhá neobyčejně rychle, a přesto že se snažíme zvířit pozornost médií i zodpovědných úřadů, nedaří se nám ji zastavit a dokonce ani zpomalit. To, bude celá jižní část zálivu „spoutaná“ dráty, by mohlo zasadit smrtelnou ránu nově se rozvíjícímu ekoturismu, neboť tím čeká jižní část zátoky nadobro ztratit svůj dosavadní půvab. A co je horší, dostupnost elektřiny povede o obrovskému a nekontrolovanému rozvoji průmyslu podél celého pobřeží.

Významný výsledek dlouhodobého sledování vegetačních ploch

Ačkoli je situace v Balikpapanském zálivu v tuto chvíli naprosto kritická, přispívají výsledky našeho dlouhodobého výzkumu k pochopení ještě daleko větší hrozby, totiž globální klimatické změny. V jedné z předchozích zpráv jsme psali o tom, jak v mangrovech Balikpapanského zálivů zakládáme soustavu vegetačních ploch, které budou sloužit k dlouholetým změnám stavu tohoto unikátního pralesa. Stejný systém vegetačních ploch naši kolegové vytvořili již před 20 lety v horním povodí Balikpapanského zálivu, v rezervaci tropického deštného pralesa Sungai Wain. Růst stromů na těchto plochách již dnes studuje třetí generace ekologů. Podobný dlouhodobý výzkum probíhal i na několika dalších místech Bornea, kde se ho mimo jiné účastní i vědci ze tří různých českých a moravských univerzit. Výsledky této mnohaleté snahy několika výzkumných týmů byly publikovány v prosinci 2017 ve vysoce

prestižním časopise Nature Communications a vzápětí vzbudily zájem dalších médií po celém světě. Ukazuje se totiž, že v neporušených primárních deštných pralesích na Borneu za posledních 20 let významně přibýlo dřevní. Přírůstek dřeva v pralesích pravděpodobně odráží – a do jisté míry i kompenzuje – zvyšující se hladinu CO_2 , ke které dochází v důsledku spalování fosilních paliv. To znamená, že deštné pralesy fungují jako jakýsi "nárazník", který zmírňuje negativní vliv průmyslu a dalších lidských aktivit na naše globální klima.

Jiný výsledek stejné studie je však znepokojující. V pralesích, které jsou rozdrobené na malé fragmenty, je tomu naopak. V nich totiž dřevní hmoty ubývá a tak uhlík do atmosféry postupně, velmi pomalu uvolňuje. Na okrajích lesa totiž postupně umírají ty největší stromy a nahrazují je stromy menšího vzrůstu. Souvisí to pravděpodobně s méně příznivým mikroklimatem v okrajových částech lesa. Zmírňovat globální změny klimatu tedy dokáží pouze rozsáhle a nenarušené deštné pralesy, nikoli malé pralesní rezervace, rozptýlené mezi plantážemi olejné palmy nebo v jinak přeměněné krajině.